

Cyklovýlety za poznáním **Olomoucká fortová pevnost**

Historie pevnosti Olomouc se datuje od 11. století, kdy byl vybudován Olomoucký hrad s opevněním. Roku 1655 prohlašuje císař Ferdinand III. Olomouc za zemskou pevnost. V důsledku hrozícího nebezpečí dochází z rozhodnutí panovnice Marie Terezie k vybudování úplné bastionové pevnosti podle návrhu plukovníka Pierra Philippa Bechade de Rochepina. **Výrazný rozvoj dělostřelectva a pevnostního inženýrství způsobily, že již v prvních desetiletích 19. století olomoucká bastionová pevnost zastarávala a bylo nezbytné ji modernizovat.**

Major Zitta nabádal k tomu, aby se místo financí do rekonstrukcí stávající bastionové pevnosti investovalo do výstavby předsunutých zděných dělostřeleckých objektů (v soudobých materiálech nazývány werky – reduty – forty), které mohly efektivněji hájit jádro pevnosti plné skladů a kasárenských objektů. V letech 1839-1846 byly vystavěny dva forty na Šibeničním a Tabulovém vrchu, s výstavbou dalších fortů se začalo na podzim 1850. Odpověď na otázku, proč se výstavba původně navrhovaného fortového věnce nerealizovala v celé své šíři, je třeba hledat v neutěšené finanční situaci habsburské monarchie a v neustálém přehodnocování strategického významu Olomouce. V letech 1871–1876 byl vystavěn pouze jediný objekt – Werk II Radíkov (skupina Sv. Kopeček). Rokem 1876 byla výstavba fortové pevnosti ukončena. V té době již docházelo k pozvolné demolici opevnění pevnostního jádra.

<http://www.pevnostolomouc.cz/o-olomoucke-pevnosti/>
<https://fortressolomouc.webnode.cz/fortovy-venec/>

Na dalších stranách jsou popsány tresy dvou cyklistických výletů po těchto pevnostech:

Dům dětí a mládeže Olomouc • tř. 17. listopadu 47, 771 74 Olomouc
585 223 233 • ddm@ddmolomouc.cz • IČ 000 96 792

WWW.DDMOLOMOUC.CZ

VOLNÝ ČAS NA PŘÁNÍ. PRO VŠECHNY.

1. cyklovýlet

Fort Černovír, forty Křelov I, II a kolem prachárny k fortu Neředín cca 13 km lehkým terénem

Začneme u modelu Hradské brány – jedné ze vstupních bran do pevnosti – před hotelem Palác: mapy.cz: 49°35'48.922"N, 17°15'44.808"E a jedeme podél Moravy proti proudu. Je možné jet po obou březích řeky, ale po levém břehu (z pohledu proti proudu) je to klidnější a částečně jen polní cesta, po které se dojede až pod most v Černovíru. Tam už je nutné vjet na silnici směr Chomoutov a po pár desítkách metrů odbočit těsně před fortem vlevo. Fort XXII Černovír je za normální situace veřejnosti přístupný: 49°37'10.894"N, 17°15'0.857"E <http://www.fort-olomouc-xxii.cz/> Od tohoto fortu lze pokračovat po horší silnici vlevo od fortu směrem ke střelnici, projet kolem střelnice směrem k Mlýnskému potoku: 49°36'55.606"N, 17°14'0.975"E do Řepčína podél Mlýnského potoka ve směru proudu: 49°36'39.463"N, 17°14'6.850"E až na most, 49°36'31.757"N, 17°13'41.317"E projede se rovně starou zástavbou na silnici směr Horka nad Moravou – hned na této křižovatce již navazuje cyklostezka podél železniční trati ve směru Horka nad Moravou a po té se jede až k vlakové zastávce Olomouc – Řepčín: 49°37'0.463"N, 17°13'24.708"E Na rozcestí se odbočí vlevo na cestu směrem do Křelova: 49°37'1.296"N, 17°12'54.249"E – dojedete k fortu XX - Křelov II. Byla to motorkářská hospoda, občas byla i otevřená. <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/predsunate-opevneni-fort-xx-krelov-124528> Nakouknout se dá a pokračuje se do Křelova: 49°36'42.224"N, 17°12'27.841"E průjezd obcí: 49°36'44.867"N, 17°12'10.654"E a pak již přejet přes hlavní silnici a vzhůru ke křelovskému fortu XVII: 49°36'31.265"N, 17°11'37.656"E <http://www.forty.cz/index.php?c=1> – tento je za normální situace veřejnosti přístupný a je zde i restaurace. Odtud už polní cestou směr Neředín – cíl: 49°35'45.582"N, 17°13'24.199"E. Polní cesta se změní v asfaltku, když se projíždí kolem bývalé prachárny. Vpravo před cílem je na návrší skrytý další objekt – Fort Neředín: <http://www.pgo.cz/ol/hriste---pevnost> – zde je v areálu fortu paintballové hřiště přístupné na objednávku skupiny.

2. cyklovýlet

Forty Tabulový vrch a Nová Ulice

cca 8 km lehkým terénem

Můžeme začít u Terežské brány – dodnes zachovalého vstupu do olomoucké pevnosti, byť již svému účelu dávno neslouží: 49°35'27.750"N, 17°15'1.812"E

<https://tourism.olomouc.eu/sights/olomouc-fortress/detail=228/cs>, Bránou se vjíždělo do města ve směru od Brna. Vedly k ní klikaté příjezdy a přes příkop s padacím mostem se vjelo do brány, za kterou byl most přes vodní příkop (třída Svobody byla z poloviny své šířky vodním kanálem začínajícím v Hejčíně a vyústujícím u dnešní Šantovky do Moravy až do jeho zasypání v 50tých letech 20. století). Podíváme-li se od brány na druhou stranu třídy Svobody, tak uvidíme cihlovou stěnu tzv. Vodních kasáren – zbytek městského opevnění. Cyklovýlet nás vede opačným směrem: 49°35'20.298"N, 17°15'5.752"E – zastavíme se ve Vídeňské ulici – z jedné strany zastavěné mohutnými měšťanskými domy a ze druhé výstavnými honosnými vilami. Vše budováno po zbourání hradeb na přelomu 19. a 20. století. Leckterá z vil patří na seznam kulturních památek: <http://www.slavnevil.cz/vily&okruh=1>. Vjedeme na cyklostezku do Smetanových sadů – další památce na olomoucké hrady – parky byly kolem města založeny po té, co bylo rozhodnuto o zbourání hradeb. Na cca 1 km od hradeb nesmělo v době ohrožení města nic stát. Projedeme cyklostezkou protínající hlavní alej do ulice U botanické zahrady: 49°35'12.113"N, 17°14'55.936"E, zde zabočíme do Zamenhofovy ulice a před budovou pavilonu A výstaviště Flora vlevo do Poupětovy ulice, kde překonáme Wolkerovu ulici: 49°35'14.237"N, 17°14'41.392"E a hned za železničním přejezdem odbočíme vpravo nahoru, abychom vyjeli na Štítného ulici a pokračovali cyklostezkou na Hněvotínskou. Tou pojedeme až k odbočce pro cyklisty a pěší mezi dvěma ploty z vlnitého plechu – ulička Jana Zrzavého: 49°35'2.522"N, 17°13'46.234"E. Uličkou vystoupáme vzhůru a na vrchu odbočíme mezi červené novostavby doleva a pěšky dojdeme až k oplocení, za kterým již uvidíme částečně fort Tabulový vrch (Tafelberg): 49°35'0.749"N, 17°13'56.566"E <https://www.fnol.cz/aktuality/fakultni-nemocnice-olomouc-se-opet-pripoji-ke-dnum-evropskeho-dedictvi-otevre-fort-tafelberg> – z uvedeného vyplývá, že fort je přístupný jen mimořádně a to zevnitř areálu Fakultní nemocnice Olomouc, odkud je i lépe vidět. (Za normálního provozu lze přijít vstupem do areálu FN OL z ulice Hněvotínská, projet k teoretickým ústavům a podél nich dále pokračovat rovně až ke vstupu do fortu – oploceno.) Z vyhlídky se vrátíme na Mošnerovu ulici, kterou jedeme po vrcholku směrem k Okružní ulici. Tu přejedeme do Kšírovy ulice a odbočíme vpravo: 49°34'49.410"N, 17°13'31.114"E do ulice Nad Lánem – tou sjedeme dolů na I.P.Pavlova: 49°34'52.034"N, 17°14'6.730"E a touto ulicí směřujeme k Akvaparku po dlážděné tzv. staré Brněnské až k odbočce s ukazatelem k fortu XIII - Nová Ulice: 49°34'29.199"N, 17°12'57.885"E <http://www.lagerfort.cz/> Fort je přístupný po telefonické domluvě většinou o víkendech. Lze jej celý obejít, venku vystavena vojenská technika. Za fortem je změřt cestiček vedoucích k zatopené jámě po vytěžené hlíně pro místní cihelnu. Pěkné místo pro odpočinek. Dostupné s horským kolem nebo pěšky vedle kola a odtud se dá pěšky nebo na horském kole pokračovat do dalšího bodu. K tomu lze dojet na kole i oklikou – to je návrat na starou Brněnskou. Po ní pokračovat směr Brno až před dálniční obchvat. Podél něj pak polní cestou do stejného bodu: 49°34'42.611"N, 17°12'38.849"E. Polní cesta směřuje až na Hněvotínskou ulici k točně autobusů: 49°35'0.749"N, 17°13'7.591"E, jsme u cíle: 49°34'59.927"N, 17°13'21.501"E.